

Vážený pan
PhDr. Lubomír Zaorálek
Ministr kultury České republiky

Věc: Otevřený dopis ministru kultury České republiky

V Hradci Králové na první adventní neděli dne 28. listopadu 2021

Vážený pane ministře,

obracím se na Vás jako ředitel celokrajského Muzea východních Čech v Hradci Králové, příspěvkové organizace Královéhradeckého kraje, které je současně Regionálním pracovištěm pro tradiční lidovou kulturu pro Královéhradecký kraj.

S rozčarováním sleduji aktuální kroky vlády ČR, na jejichž základě došlo k zákazu konání adventních trhů. Bohužel se nemohou konat už druhý rok. Naprosto chápu snahu zabránit šíření onemocnění COVID-19 formou omezení kontaktů mezi lidmi. Pomímám skutečnost, že se organizátoři letošních trhů o zákazu konání dozvěděli mnohdy s předstihem pouhých hodin. To je kupříkladu situace našeho muzea, které se večer 25. listopadu dozvědělo, že musí zrušit 32. Muzejní adventní trh, jenž měl začít v pátek 26. listopadu a trvat do neděle. Jako veřejná instituce se však odmítáme vydat nepřilíživě důstojnou cestou a přejmenovat trhy na farmářské. Stejně tak pomímám skutečnost, že zatímco trhy pod širým nebem jsou zakázány, lidé se nadále mohou tísnit na sportovních utkáních a v obchodních centrech. Rozhodnutí ministra zdravotnictví v této věci jsou nepromyšlená a nepřidávají na důvěře v protiepidemická opatření.

Za daleko důležitější však považuji aspekt, na který ani vloni, ani v letošním roce nebyl nikým brán zřetel. Jeho dopad je přitom celospolečenský. Úkolem každé civilizované země je chránit své kulturní dědictví. Česká republika vynaložila nemalé úsilí na vybudování systému trvalé péče o jeho zachování. Nedílnou součástí tohoto dědictví jsou lidová řemesla, která na úrovni státu i krajů chráníme a oceňujeme. Lidoví řemeslníci, ať již jde o tzv. nositele tradice lidových řemesel České republiky, nebo o mistry tradiční rukodělné výroby jednotlivých krajů ČR, nebo dokonce o řemeslníky – nositele nemateriálních statků zapsaných na seznamu světového dědictví UNESCO, ti všichni jsou velice často závislí na konání akcí typu adventních či jiných řemeslných trhů a jarmarků. Právě pro tyto akce často připravují značnou část své produkce a z prodeje pak další část roku žijí. V případě tradiční výroby postavené na faktorském systému pak nemožnost odbytu vede dokonce k hrozbě rozpadu celé soustavy domácí rukodělné výroby. To se týká například ruční výroby vánočních perel, jež je českým nehmotným statkem světového dědictví UNESCO. Ano, ministr hospodářství a průmyslu již hovoří o kompenzacích, jenže ty nemohou ani zdaleka pokrýt jejich ztráty.

Řemeslné trhy jsou místem, kde významnou měrou dochází ke klíčovému přenosu lidových tradic a řemeslných postupů na veřejnost. Zde, na masově navštívených trzích a podobných akcích, nositelé lidových tradic předvádějí veřejnosti svůj um. Zde často přeskochí ona jiskra, která způsobí přenos této tradice a řemesla dál. Politici a média obvykle pod pojmem adventní a řemeslný trh vidí pouze prodej

svařeného vína a ponožek. Ale zde jde o něco úplně jiného. Zákaz adventních trhů v loňském i v letošním roce proto těžce ohrozil další udržování české tradiční lidové kultury. Ať již kvůli zastavení popsaného přenosu, tak kvůli uvržení nositelů tradic do existenční krize a izolace. Bez punče a adventních věnců lze být. Ale tady je v sázce zachování statků, které patří mezi naše kořeny a které nás řadí mezi civilizované země.

Žádám Vás proto, abyste se Vy, popř. Váš nástupce, resp. personál Ministerstva kultury ČR, zasadili o to, aby příští protiepidemická opatření vnímala výše uvedený problém. Žádám Vás, abyste se zasadili o taková opatření, která povedou k oprávněné podpoře a pomoci nositelům tradičních lidových řemesel. Věřím, že regionální pracoviště pro tradiční lidovou kulturu Vám k tomu ráda podají pomocnou ruku. Není možné dále pokračovat v těchto nepromyšlených akcích, jejichž autoři s trestuhodnou neznalostí poškozují to, co má Česká republika naopak rozvíjet a chránit jako své „rodinné stříbro“.

Přeji Vám vše dobré a zejména hodně zdraví.

S pozdravem

doc. Mgr. Petr Grulich, Ph.D., v. r.
ředitel Muzea východních Čech v Hradci Králové

Na vědomí:

Mgr. et Mgr. Adam Vojtěch, ministr zdravotnictví ČR

Mgr. Martin Červíček, brig. gen. v. v., hejtman Královéhradeckého kraje

Regionální pracoviště pro tradiční lidovou kulturu ostatních krajů ČR

Media